tps statutum probationes nō produxit vel nō obtulit.j.tps statutum pre cum emptori cum posset.e.ti.cōstitutus.vel pone in decendio appellatio nis interponende.e.ti.c.fi.Quid de biennio prosequende appellationis an ecclesia.j.illud tps nō prosequens iuste impedita indigeat restitutio ne: vel ipso iure seruet illesa.no.p Inno.ꝛ Hostien.de ap.ex ratiōe. De pscriptione vero.xl.an. cōtra ecclesiam nil im mutatur p hanc cōstōnē sed dic vt no.s.e.audi tis.loquit enim h de illo tpis lapsu cōtra qd resti tutio cōpetit.sed contra illud non cōpetit vt ibi.

a In quo.scilicz lapsu temporis.

b Lesam.enormiter quod dic.vt no.s.e.c.i. ꝛ patet de re.ec.nō alie. e.pe.nūquid autem ex eo qd nō opposuit decli natorias infra terminuz ad id latū sit lesa ꝛ resti tutio competit satis scri psi post Inno.ꝛ hostiē. .s.e.coram.

c Affirmat.in fi.dicit probabit: ꝛ ibi dicam.

quo[a] se lesam [b]affirmat[c] in integrū restitutio peti [d]potest: ꝛ causa resti tutionis huiusmodi finiri[e] debet i fra quadriēnium[f] continuū[g] a tem pore[h] lesionis etiam si minus[i] qua driēnio[k] tempus lesionis existat. Sed nō fiat restitutiō nisi ad tm̄ tps quātum se lesaz fore pbabit[l].

Rubrica De iudicijs.

Clemens.v.in concilio vien.

Constitutio bonifacij: q habet q citationes etiaz extra dies solē nes publice facte de mandato pa pe in audientia litterarū apostoli carum vel papali palatio affixe ia nuis maioris ecclesie loci i quo pa pa cum curia sua degit artent cita tum ac si ad eum personaliter deue nissent: restringit ad eos qui impe diunt ne ad eos possit citatio pue nire vel quorum domicilium tute nō potest adiri. Jo.an.

Dudum bonifacius pa pa octauus pdecessor noster cōstituit[m] vt cita tiōes[n] auctoritate apo stolica de personis quibuscunqz[o] ac etiam vndecunqz[p] instar edicto rum in albo[q] pretoris propositoz etiam extra dies solennes[r] i qbus

d Peti potest.de hoc non dubitabatur.nam ꝛ maior lesus ex tempo re quo abfuit causa reipu.vel alia iusta causa restituitur.ff.ex qbus cau. ma.l.i.cum similibus.

e Finiri.hoc est qd dicimus nō ppetuari hoc casu iudicis officium per cōtestationem de hoc.s.de offi.iudi.c.ii.si tamen nō staret per ecclesiam sed per iudicem vel aduersarium: non imputatur ecclesie.C.de temp.in inte.resti.l.petende.in fi.vnde si p appellationē aduersarij fuit ꝓtelata: nō imputatur ecclesie: sicut nec minori.ff.de minor.intra vtile.ꝛ facit de re.iu.imputari.li.vi.ꝛ facit.e.ti.c.i.li.vi.ꝛ vide qd scripsi.s.eo.tum ex litteris.sup glo.ii.Sed qd si post finitum quadriennium detur restō? gl. in.l.fi.C.de tēp.in inte.resti.dicit q tenet: qꝛ s ius litigatoris: qd puto eū intellexisse si nō appelletur.C.qn̄ prouo.nō est ne.l.ii.s.de re iudi.cū in ter vos.Quidam s: dicentes q qꝛ huiusmodi cōstōnes contra ius cōmu ne conceduntur sunt restringende.ff.de ac.ꝛ obli.in honorarijs.§.sed cū rescissa.de re.iu.que a iure.li.vi.Item qua rōne nō tenet ipso iure sentē tia lata post tps excusationis.ff.de excu.tuto scire.oportet.§.consequēs: eadem ratione nec hic ꝛ facit quod no.C.de iudi.properandum.post pn. ꝛ hoc placuit Dy.pro quo facit.j.de ap.si appellationem.

f Quadriennium.olim dabatur annus vtilis qui vario mō computa batur ex diuersitate locorum que hodie sublata est ꝛ loco illius daꝛ qua driennium.C.de temp.in integ.resti.l.fi.

g Continuum.habemus in iure tps cōtinuum ꝛ vtile.continuū est qd continue currit diebus feriatis ꝛ nō feriatis: in psentia ꝛ in absentia siue sit copia iudicis siue nō.C.de pscrip.lon.tem.l.fi.tps vero vtile nō cur rit diebus feriatis diebus absentie ꝛ diebus qbus non est agendi copia. Et istud est multiplex: quia quoddam est continue inutile.quoddam vti le quo ad sui principium tantum: quo ad progressum non.qnqz est conti nuum vno respectu vt veniant dies feriati: ꝛ nō alio: qꝛ nō currit iuste im pedito.de hoc scripsi de cōces.preben.c.ij.ꝛ.c.qꝛ diuersitatem.in fi.ꝛ for te hoc inendit hec lra q continuū sit in prin.per lram que sequitur.

h A tempore lesionis.in hoc differt.ecclesia a minore ꝛ a maiore: quia minori currit in pn.xxvi.anni etatis sue.s.cū factus est maior.C.de tēp. in inte.resti.l.fi.maiori leso tpe absentie currit post reuersionē.ff.ex qbus cau.ma.ab hostib⁹.§.fi.in ecclesia nō sic: vt patet h: ꝛ.s.e.c.i.ꝛ.ij.lib. vi.Et no.q hec littera facit pro eo quod no.Inno.s.eo.coraz.vbi dicit q si ecclesia non ꝓbauit in perēptorio: a fine termini incipit currere qua driennium petende restōnis: ꝛ nō a die sniē: quod patet: qꝛ finito termino cōpleta fuit lesio ex qua daretur restitutio: etiam si nulla sequeretur sentē tia.s.e.ti.c.ij.q.iij.vn̄ dicit q caute facit lesus in omissione ꝓbationuz ꝛ in snia si pesit restitui cōtra sniam ꝛ probationes omissas.Alij sm cum q quadriennium computatur a tpe sniē: ꝛ satis est contra sniam restitu tionem petere.ad hoc.ff.de mino.l.i.§.i.sed prius dictū plus placet In nocentio.

i Si minus.hic erant opiniones legistarum de quibus in.i.glo.Di cebant enim aut est lesio in cōtu vel snia aut in tpe.Primo casu fatenꝛ indistincte vez q datur integrū quadrienniū.s.e.c.i.li.vi.s.eo.cōstitut⁹ .C.de tem.in integ.resti.l.fi.Scdo casu subdistinguūt aut lesio est tanti tpis qtum ad quadriēnium: ꝛ tunc.j.quadriēnium integrum datur re stitutio.aut lesio est minoris tpis: ꝛ tūc dicunt q nō datur integrū qua driēnium: sed solum tm̄ tps ad restitutionem petēdam qtum fuit tps le sionis: ꝛ hoc placuit Bul.ꝛ Azo.ꝛ Accur.quos sequitur Dy.in.§.rur sus insti.de ac.Ja.Bal.s quem sequi videtur.Odof.distinguens tps .j.qd ꝛ tps ad qd fit restitutio dicēs: q dūmodo non reperiaꝛ negligens .j.tantū tempus qtum erat tempus lesionis habebit integrum quadriē nium alias si.j.illud tempus reperietur negligens nō restituitur postea

etiam.j.quadriennium: qꝛ tempus negligentie computatur cum tempore lesio nis vel absentie.ꝛ sic intelligit.ff.que in frau.cre.ait pretor.§.si conditionalis. quam primi allegant pro se.Alij in hoc vltimo dicto discordant dicētes: q tps .j.quod semper est vniforme ꝛ semper habet quattuor annos vt hic: ꝛ in cōcor. tempus vero ad quod non datur amplius quā fuerit tempus lesionis: ꝛ sic lo quitur.ff.ex q.cau.ma.sed ꝛ si per pretorez.§.si ferie.ꝛ.l.nec non.§.si quis sepius.ff.de mi no.l.fi.naz in lucro foret is qui restituit si amplius haberet de tpe q fuerit tempus lesionis. quod esse nō dz.ff.ex qui.cau. ma.l.i.in prin.ꝛ.l.videlicet.ꝛ hoc placuit Pe.de bel.ꝛ hoc approbatur.esset enim mira bilis rigor dicere q lesus i die debebat obtinuisse restōnē.j. diem: quod vult prima opi.vl saltem necessario separasse: qd vult scda.Itez concludit pma opi.quadrienniū nō dari con tra vsucapionem que finit tri ennio.insti.de vsu.in prin.cū tamen loco anni vtilis qui da batur olim.C.de resti.mili.si quid: ꝛ.l.seq.detur hodie qua driennium.C.de tempo.in in teg.resti.l.fi.quod prescriptioni ꝛ vsucapioni est cōmune.Restat ergo respon dere ad contraria que inducit glo.in.§.quotiens.primo ipse.§.quotiēs: ꝛ ea.l. .§.si ferie.determinant solum tempus ad quod puta vt lesus in die restituatur ad diem ꝛ sic concordant sed non determinant tempus.j.quod.eodem modo re sponderi potest ad.l.necnon.§.si quis sepius.e.ti.vt.s.loquatur de tempore ad quod.vel si vis intelligere de tempore.j.qd loquitur de anno vtili.cuius loco datur hodie quadriennium: sicut si hodie diceremus lesum in quadriēnium re stitui.j.quadriennium.l.vlti.ff.de mino.facit pro.qꝛ ibi tempus.j.quod prece dit tempus ad quod ꝛ dātur ibi hec duo tempora diuersis.Ibi enim a tempore in inte.resti.cōcesse minori qui nouerat: restituitur creditori tempus qd sibi sup erat de temporali actione nouationis tpe.Per eundez modū responderi potest ad.l.si.debitrix.§.fi.ff.ad velle.si diceretur q ibi restitutio fiat per iudicis offm̄. vel dic verius vt no.s.q sine temporis interuallo ipso iure per.l.restituit prima actio.ꝛ per eundem modum responde ad.§.si cōditionalis.superius all.ad.l. cum post.ff.quando ac.de pe.responde vt ibi no.nec ibi de restitutione loquaꝛ. Ad rationem quam dicebant primi: q alias erit deterior conditio illius q vsu cepit tempore minoris etatis vel absentie causa reipu.q si non vsucepisset.com pleta enim etate vel cessante causa vsucepisset per triennium ꝛ tu das quadrien nium.Respondeo q non est deterior: quia cessante vsucapione ille posset ven dicare qd modo nō pōt.immo sm quosdam est necessariū iudicium rescinden de.quod est dicere q pus rescindatur impedimentum vsucapionis ꝛ postea re scissorium datur.i.pstina actio que datur vsucapione rescissa.tamen seruatur q simul vtrunqz intentatur: quod fieri potest: vt no.Guil.in spe.iiij.par.co.tit. ver.sed nunquid in eodem.nec est melior conditio eius contra quem vsucapiꝛ in absentia q in psētia: qꝛ vendicando.j.triennium ppetuaret sibi actionem p cōte stationem.sed officium non perpetuatur per contestationem: vt.s.dixi eque igi tur datur tempus longius.

k Quadriennio.sed contra temporalis prescriptio non currit minori sed ipso iure seruatur illesus.C.in qui.cau.l.si ergo nec ecclesie: solue vt dixi.s.e.consti tutus super glo.consuetudo: ꝛ.c.fi.in.vi.oppo.

l Probabit.licet ergo ex affirmatione minoris vel ecclesie examinentur cause restōnis in integ.vt.s.nō conceditur restitutio nisi lesione ꝓbata vt h de quo vi de in spe.co.ti.§.ij.ver.illud quoqz.

Dudum.Primo ponit cōstōnem bonifa.Scdo illam restringit ibi: quia vero.Tertio protestatur ibi porro.ꝛ constitutio ista pre cessit conci.vt in procmio dixi ꝛ patet.j.e.prori.

m Constituit.in extraua.q emanauit post sextū que incipit rem: non nouam.

n Citationes.licet quia d citatione h tractatur cōpetēter poni potuisset sub ti. de dilationibus: maxime cū prima citatio videaꝛ anteiudicialis iuxta no.p In no.ꝛ Host.de ꝓba.qm̄ vt ibi scripsi sup ver.citationes.qꝛ tm̄ etiam p pmam firmaꝛ iudiciū ꝛ ppetuatur ꝛ puenitur iurisdictio: de foro cōpe.ꝓposuisti.d offi. dele.gratum cum concor.ꝛ ideo in isto titulo congrue ponitur: vt sciaꝛ super tali citatione posse firmare iudicium.facit insti.de pe.teme.lit.§.fi.ꝛ qd no.ff.de in ius vo.super rubri.ꝛ est huic si.e.ti.c.i.ꝛ.ij.li.vi.

o Quibuscūqz.exprimit ipsa cōstitutio cuiuscūqz sint stat⁹ dignitatis vel pemi nentie ecclesiastice vel mūdane: etiam si imperiali vel regali pfulgeant dignita te.tollit etiam omnes contrarias indulgentias vt ibi patet.

p Undecūqz.etiam vltra duas dictas ꝛ extra ꝓuinciam.est.n.papa vicarius illius cuius est terra ꝛ plenitudo orbis terraz ꝛ.c.de deci.tua.ii.xi.q.iii.cuncta.

q Albo.erat locus de dealbatus vbi scribebanꝛ edicta de quo in auē.de litig. .§.oēm col.viij.ff.de iuris.om.iudi.si qs id.ff.de albo.scri.l.i.ꝛ.ii.de hoc vide in spe.de do.ꝛ cōtu.restat.in prin.de cita.§.sequiꝛ.ver.ꝛ no.sz vber.vbi ēt no. qui iudices citare poterant per hec edicta ꝛ qui non.

r Solennes.solent esse dies iouis septimane sancte dies ascensionis ꝛ festum dedicacionis basilicarum Petri ꝛ Pauli: qd fertur esse de mense nouembris

in octaua beati martini. a ¶ Generales. ⁊ hereticos credentes ⁊c. vt scripsi de hereti. ercõicamus. §. sane super. i. glo. portantes saracenis merces prohibitas: vt scripsi de iudæ. q̃ olim. sup. glo. ii. ⁊ piratas: de hoc de rap. ercõicationem: exigentes vel imponentes noua pedagia: de censi. innouamus. falsarios litterarũ papaliũ: de crimine fal. ad falsariorum. ⁊ his similes.

b ¶ Papa. in inferiorib⁹ etiã locum non habet: saluo quod dicitur. ⁊. ti. i. q̃uis.

c ¶ Spãliter. nõ sufficeret ergo generale mãdatũ de citando talẽ: nisi papa spãliter exp̃mat citationẽ fieri per hãc formam.

d ¶ Ex certa scĩa. idẽ ꝗ̃bum de of. dele. pastoralis. §. p̃terea. ⁊ vide qõ ibi no. Ignorantia opponit scĩtie: ꝗ̃ or. ab epi. c. .i. de sen. ex. p̃illorũ. sicut error opponit cõsensui. ff. de iuris. om. iu. si p̃ errorẽ. ⁊ canon dicit q̃ ꝑ̃ũ erroris ẽ approbare falsum pro ꝗ̃ xxviij. di. q̃uis. ⁊ alibi q̃ errare ẽ aliõ ꝑ alio putare. xxii. q. ii. in qb⁹ ca dit tñ error ĩ ignorãtia: vt ĩ p̃. .c. q̃uis q̃re lĩa ista vt̃ excludere mãdatuz qõ papa faceret p̃ ignorãtiã vel errorez: ac si intẽdat q̃ reqrit̃ certa scientia per quã intẽdat tolere ius cõe: quo debeat citatio fieri p̃sonaliter vel ad domũ vt li. nõ ⁊te. qñ. §. porro de eo q mitti. c. fi. cuz suis ⁊cor. ⁊. ti. i. c. i. ⁊ regrendi sũt amici. ff. ex q. cau. ma. Itez ait. §. vlt. ⁊. l. se. sup quo vide qõ no. ꝗ̃ volo ⁊tumacia cãm.

e ¶ Mandante. ⁊stõ rem non nouam dicit iubente: per quod videntur paria: ⁊ facit ad no. xiij. q. i. c. fi. xviij. q. ii. vudum.

f ¶ Litterarũ. de simplici iusticia: de cri. fal. c. pe. ⁊ ibi manere solet ꝗ̃dictarũ auditor. Illij auditores in palatio de quo sequit: ⁊ pp̃ hoc decre. ne romani. §. sane. ꝗ̃. e. li. de elect. dicit causa ⁊ litterarũ audientia.

g ¶ Palatio. ⁊stitutio illa dicit aula. cui verbo concor. ⁊. de bap. p̃ñti.

h ¶ Maioris. non dicit cathedralis: sicut. ꝗ̃. ca. compi. de electio. causam. §. i. ⁊. ⁊. ti. i. quãtis. ratio: q: curia posset esse in castro villa vel oppido vbi nõ cẽt ecclesia cathedralis: ⁊ cõcor. ⁊. de sen. ex. ex frequẽtibus. vbi equiparat cathedralez ⁊ matricem ecclesiam loci.

i ¶ Locorũ ⁊ditionibus personaꝝ ⁊ negocij. de ap. cũ sit romana.

k ¶ Personaliter. q̃ sicut p̃sonalis citatio ⁊stituit quez verum ⁊tumacem nõ tñ manifestũ: de sen. ex. venerabilibus. §. secus. li. vi. sic ⁊ ista: circa talium appellationẽ: vide qõ dicam. ⁊. de do. ⁊ cõtu. si añ. ⁊ hoc intendit q̃ ille processus qui fieri possit contra p̃sonaliter citatum fieri poterit cõtra istum ⁊ econuerso. s. in eo qui fieri non posset cõtra illum nec istum: super quo vide qõ scripsi de eo q mit. in pos. c. fi. ⁊ in. q. quam disputaui de receptione testium facta contra citatuz ad domum in mercu. sub ti. de testi. Item id quod ad excusationẽ cõtumacie posset docere p̃sonaliter citatus poterit ⁊ iste: ⁊ quod ille non posset nec iste: facit de ap. sepe. ver. quicquid autem.

l ¶ Rationabiliter. ⁊cor. ꝗ̃. de rescrip. statutũ. de cõces. p̃ebẽ. c. ii. li. vi.

m ¶ Temperantes. xlv. di. disciplina: ⁊. c. sunt nãq̃.

n ¶ Restringimus. si. de elec. statutũ. de here. statutũ. ii. l. vi. ⁊. ⁊. c. pri. Et cõstitutio bonifa. dicebat q̃ in his p̃sertim casibus locũ habeat illa citationis forma: ⁊ accipiendo illud p̃sertim pro tantum: habeamus mẽtem huius ⁊stõnis q̃ fuit equissima. nam graue est dicere q̃ vicatur vere cõtumax ex tali citatiõe que facile poterit nõ venire in eius noticiam: sicut vt̃ de voce p̃conis: que quandoq̃z paucis innotescit: in auẽ. de lit. §. omnẽ. col. viij. C. quomõ ⁊ quãdo iudex. auẽ. qui semel.

o ¶ Vel alios. si. ꝗ̃. e. cõpil. de renun. c. vno. ⁊ de offi. dele. statuimus. li. vi.

p ¶ Peruenire. vt lite nõ cõtestata: quoniã. porro. ⁊ ibi de hoc.

q ¶ Vel quoꝝ. alternatiua demonstrat q̃ sufficiat alterũ istorum.

r ¶ Nõ possunt. hoc estimabat papa spãliter. ⁊ ex certa scientia citatiõis modum committens: vt. ꝗ̃.

s ¶ Tute. dicit constitutio bonifa. cum vt scriptũ est estimare debeamus: an eo ire liceat ubi est citatio facienda.

t ¶ Consuetuit. de quo videre potes in spe. de cita. c. vlt. per totũ.

O Ispendiosam. Primo ponit ⁊stõnis causam. Secõ ibi: statuimus cõstõnem. Tertio ipsius extensionẽ ibi volentes. ⁊ hoc est ius omnino nouũ corrigens quedam iura: vt. ⁊. patebit. Et dic dispendiosam. i. vãnosaz. de consti. c. ij. ⁊. ti. pri. c. i. §. eusdem. ⁊ cõcor. huic p̃n. de rescrip. dispẽdia. li. vi.

u ¶ Interdum. innuit q̃ nõ semp. alias cẽt dare q̃ omnia iura p̃ que datur ordo iudiciorum essent dispendiosa: qõ esset absurdum.

x ¶ Subtili. subtilitas qñq̃z cõmendatur a iure: de hoc. ꝗ̃. e. ti. dilecti. in glo. i. ⁊ ibi scripsi.

y ¶ Experientia. concor. de elec. q̃ sit. in p̃n. li. vi.

z ¶ Restringere. nõ videtur hoc verbũ cõuenire: pro eo quod non restringit: sed subtilitatẽ laxat iudiciarij ordinis in casibus. Sz vic q̃ restringit dispendiosaz p̃rogationẽ de qua premisit: ⁊ hec est ⁊stitutionis cã generalis. sed causa cause. i. quare plus in his q̃ in alijs põt vici de arbitrarijs: de quibus nõ cogimur reddere rationẽ: vt viri de rescrip. si quando. ita etenim potuisset auctor adiũgere causas p̃mitiaꝝ: oblationum mortuoꝝ: testamẽtoꝝ: legatoꝝ. marie ad pias causas ⁊ his similes: in qbus vrget eadẽ rõne: mouit aũt forsan auctorem q̃ p̃telatio causaꝝ beneficialiũ ⁊ matrimonialiũ est piculosa: ut lite nõ. cõ. qñ ⁊ idez piculum ponderauit in debẽtibus vsuras: vel decimas: ⁊ hec faciunt ad infra dicenda.

τ ¶ Subscriptis. in alijs ergo sec⁹ in qbus nõ esset id expresse statutuz vel a p̃ncipe spãliter cõmissum: ⁊ vide qõ no. de ver. sig. sepe. in p̃n.

ϕ ¶ Cupientes. hic incipe constructum.

χ ¶ Electionibus. olim non tenebat p̃cessus in causis electionum partibus p̃sentibus lite nõ contestata. ꝗ̃. de electio. vudũ. neque in hoc corrigitur: ⁊ cõcor. illi iuri de volo ⁊ contu. cum qui. li. vi. ⁊ de eo qui mit. in pos. c. cum qui.

a ¶ Prouisionibus. factis vel faciendis. ꝗ̃. de elec. vt circa: ⁊. c. qui ⁊tra circa. li. vi

b ¶ Aut. repete in causis.

c ¶ Canonicatibus. cõcor. de. elec. c. i. li. vi.

d ¶ Beneficiis. nunquid in causis super hospitalibus elemosynarijs vel leprosariis habebit hoc locum: videtur q̃ non. ⁊. de preben. per litteras. Tu dic contra per verbum officis quod premisit: ad hoc. ⁊. de reli. do. q̃ contigit. ubi rectores vocantur ⁊ tutoribus ⁊ curatoribus similantur. eadem ratione cum monachatus sit officium: puto idem in causa monachationis: ⁊ si vicatur monachus eligi postulari vel prouideri: hoc ẽ planum per litteram superiorem. ⁊ facit quod viri post Inno. ⁊ Hostien. de electi. officis: aliqua tamen iura dicunt monachum fieri creari recipi ordinari: de regula. c. i. ⁊ vlt. li. vi. de electio. idemnitatibus. §. si uero. xvi. .q. vlt. c. vlt. tamen negari non potest quin canonicatus regulares ĩ verbis superioribus includantur: quo iure monachatus excludẽtur nõ video. Item p̃rogatio dispendiosa nõ minus in regularibus q̃ in secularibus est: causa ergo nõ deficit: tamen per litteram istam beneficijs. dico q̃ si de ecclesia agatur vt de proprietate nõ est locus cõstitutioni cum illa questio beneficialis non sit: nec hic vicatur de causis ecclesiarum. similis differentia quo ad missionem in possessionem. vt lite nõ cõtestata. c. ii. de do. ⁊ cõtu. c. ij. de eo qui mit. in pos. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. ti. euz qui. lib. vi. ⁊ quo ad permutationem: de re. permu. ad questiones: ⁊. c. cum olim. ⁊. c. vniuersorum. ⁊ quo ad prescriptionem. de iureiuran. de regu. iur. c. i. li. vi. ⁊ quo ad transactionem. vt no. de transac. super eo. Si vero agatur ad remotionem beneficij ⁊ negatur fedus cõiugij spiritualis: vel titulus: puto decre. locum habere: secus si non negatur titulus sed p̃ropter crimẽ petit remoueri. facit quod viri post Inno. ⁊ Hostiẽ. vt lite nõ cõtestata: quoniam. §. porro. super. i. glosa.

e ¶ Ecclesiasticis. in secularibus q̃ nil est mutatum: q̃uis in ecclesiastico foro tractentur.

f ¶ Decimis. intelligo cõmunibus ⁊ que iure diuino debentur: quod p̃bat sequens littera. q̃ si debeantur ex pacto pollicitatione vel voto nõ erit locus huic constitutioni: ⁊ facit quod nota. ꝗ̃. de deci. tua. ii. in finc. i. gl. Quid de decima papali: de qua infra de deci. si beneficiorum. si inter illum cui papa concessit ⁊ clericum sit questio: erit ne locus huic constitutioni. Puto q̃ non fuerit hoc de mente: nec semper est illla decima: sed quãdoq̃z vicesima vel alia quota: de vo. c. fina. Et ista constitutio iura corrigens ⁊ exhorbitans non est amplianda vel habilitanda de regulis iuris que a iure. lib. vi. Sed quid si non est questio cuz debitore decime: sed inter duas ecclesias super iure percipiendi: tunc puto locum esse constitutioni per hanc litteram ⁊ per litteram que sequitur: ⁊ eas quoquomodo ⁊c. Nec ob. littera que sequitur: que nõ est determinatio huius casus vel restrictio sed interposita: qõ p̃batur ex eo quod vicit de quarum etiam ⁊c.

liberene adiri. Porro ei qõ circa citationes absentium tam diebus solẽnibus q̃z alijs ecclesie ro. diuersis ex causis interdum facere consueuit per presentem ⁊stõnem seu moderationem in nullo volumus derogari.

I Dem.

¶ In causis etiã pendentibus beneficialibus decimarum matrimonialibus ⁊ vsuraꝝ ⁊ ipsas tangentibus procedi potest simpliciter ⁊ de plano absq̃z iudiciorum strepitu ⁊ figura. Jo. an.

O Ispẽdiosam p̃rogationẽ lium quã interdum[v] ex subtili[x] ordinis iudiciarij obseruatione causaꝝ docet experientia[y] p̃uenire: restringere[z] in subscriptis[τ] casibus cupiẽtes[ϕ]. Statuimus vt in causis sup electionib⁹[χ] postulationibus vel p̃uisionibus[a] aut[b] sup dignitatibus p̃sonatibus officijs canonicatibus[c] vel prebendis seu q̃busuis bñficijs[d] ecclesiasticis[e]: aut sup decimis[f] ad quaꝝ etiã p̃statio

Non obstat qd dixi super uer. beneficijs: qr causa super proprietate ecclesie non est beneficialis: sed non potest negari quin causa super proprietate decimarū sit decimalis.

a ¶ Prestationem. integram ⁊ sine deductiōe seminis vel sumptuū: quo ad prediales: ᵭ deci. cum sint homines. ⁊ c. nō est. ⁊ c. tua. ij. quo ad personales: dicyt. c. ti. pastoralis.

b ¶ Teneantur: quilibet autē locus tenetur qui se non ostendit immunē. ̄s de deci. a nobis. ᵭ clericis dic ut co. ti. nouum. ᵭ religiosis. dic ut. ̄s. c. ti. ex parte. i. ⁊ ↄtra quos cunqȝ ex his agatur locū habet ↄstitutio: ⁊ contra religiosos afferentes saltem decimam integraȝ in precepto non esse manauit constitutio. ̄j. ᵭ penis cupientes.

nes^a possunt qui teneantur^b ad eas premoniti^c censura ecclesiastica coerceri^d: necnon super matrimonijs^e vel vsuris ⁊ eas quoquomodo tangentibus^g ventilandis procedit: valeat^h decetero simpliciter ⁊ de plano ac sine strepitu iudicij ⁊ figura^i. ¶ Uolentes non solum ad futura negocia sed ad presentia^k ⁊ adhuc etiam per appellationē pendentia^l hoc extendi.

Rubrica de foro competenti.

Clemens. v. in conci. vieneñ

¶ Concedit concilium certo casu episcopis expulsis a suis sedibus: ꝙ in locis aliaruȝ diocesum seruata forma quam limitat: possint ꝓcedere contra expulsores consiliarios ⁊ fautores ⁊ iter subditos ius dicere. Jo. an.

c ¶ Premoniti. ̄s. de ᵭ. a. peruenit. ̄j. de sen. ex. sacro. ⁊ c. cōstitutionem li. vi. Multi seruāt ⁊ videtur expediens ecclesijs ꝙ faciunt monitionē generalem fulminanteȝ excommunicationis sentētiam in non soluentib⁹ decimas fructuum prediorum que habent in parochia: ⁊ postea non soluentes petit ecclesia denunciari: facit de iureiuran. ad nostrā. ij. ⁊ coaptat eam precedenti culpe morte vel offense: ut satisfiat decre. romana. §. caueant de sen. ex. lib. vi.

d ¶ Coerceri. appellatione remota: de deci. tua. ij. in fi. quod intellige vt ibi scripsi: ⁊ contra pertinaces inuocari potest brachium seculare: de bo. mi. postulasti.

e ¶ Matrimonijs. si queratur de federe quod est dubium siue agaꝶ ad impediendum: siue ad dirimēdum: siue ad ᵭclarādum: ut quia vendicaꝶ cōiunx negās ↄtractum. Quod aūt ᵭ dirimēdo dixi: intelligo siue petaꝶ dirimi matrimonium qd a principio nō tenuit: ut ↄtractum inter fideles inter quos erat impedimentum dirimens: siue quod a principio non tenuit dirimi petaꝶ ꝓpter creatoris ↄtumeliam superuenietem in casib⁹ ᵭ diuo. quāto. ⁊ c. gaudem⁹. Hoc autem casu quando ᵭ federe querit: per vetera iura procedi non poterat li. nō ↄtesta. nisi parte ↄtumace: ut li. non ↄtesta. accedens. ij. ⁊ c. quoniam. hodie sec⁹: ut h. Quid si agaꝶ de crimine adulterij ad separationem thori: vꝫ per ᵭcre. i. ̄s. ut lit. non ↄtesta. ꝙ ↄstitutio locum non habeat: nam ⁊ ibi patet processus qui per iura vetera fieri poterat. parte ↄtumace in causa matrimoniali fieri non potest eo casu Quid si agaꝶ de sponsalib⁹: certum est ꝙ ista sunt diuersa. ut patet in rubrica de sponsalib⁹ ⁊ matrimonijs: tamen per lr̄am sequentem videretur ↄstitutio locum habere: quasi sponsaliorum causa sit de tangētib⁹. Quid si sit questio successionis ⁊ natalium: in qua incidit casus matrimonialis ī principali: non habebit locum ↄstitutio: si tamen incidens matrimonialis questio defertur ad iudicem ecclesiasticum: potest locum habeꝶ ↄstitutio. nam etiam per iura vetera s̄m Inno. ⁊ Hostien. non erat tunc necesse libellum offerri: ut scripsi qui fi. sint le. lator.

f ¶ Usuris. cum repetunꝶ vel petiꝶ vt illas ↄpenset vsurari⁹ uel ipsius heres. Nec impediet hunc procedendi modum si dicat reus ꝙ casus est quo ↄpensare non teneꝶ pone exemplum de vsur. salubriter: ⁊ c. ↄquestus. satis est enim ꝙ forma petitionis ↄcludit causam vsurariam: ⁊ faꝶ qd scripsi post Inno. ⁊ Hostien. de foro ↄpe. cum sit. non sic forte si creditor petit debitum ⁊ debitor excipit illud vsurarium. nam h principalis causa ñ est super vsura imo super credito vel alio cōtractu ex quo agitur nec constitutio ista manauit ī fauorem sed in odium vsurarioruȝ ⁊ vide qd scripsi de fideius. ↄstitutis super verbo calūnie: vbi vero debitor nō simpliciter exciperet: sȝ peteret pronunciari contractum factum in fraudem vsuraruȝ tunc procedit constitutio. Et aduerte: qr si opi. Hug. Lau. ⁊ q̄ placet archi. xiiij. q. ij. qd dicam. ⁊ Gof. de fo. compe. cuȝ sit: esset vera. s. ꝙ vsure possint peti ↄtra laicuȝ in seculari foro. decre. tamē ista nō haberet locuȝ in illo foro: nō enim potest nec intendit papa iudiciarium ordinem tollere nisi quo ad suuȝ foruȝ: facit quod no. de arbi. c. ij. li. vi. c. li. de regu. iur. c. ij. decre. tñ ad nostraȝ. ij. de iureiuran: que ad predi. opi. inducitur nō facit: qr illa nō sunt ibi verba pape sȝ partis iurantis: ⁊ sic nō ponunt ius nouum. Cōtra illaȝ facit quod no. c. ti. ex lr̄is in vltima glo. ⁊ in pre. ᵭ cre. cū sit de off. or. c. i. ⁊ xi. q. i. in sūma. ⁊. vi. q. ij. c. i. ⁊ hec decre. q̄ tribus uel tantum ecclesiasticis causis hāc admiscet ad id qd dr̄ ꝙ leges ēt ī bis ecclesiasticis penaȝ imponūt. respōde per decreta. de here. ut īquisitōnis. §. pe. ⁊ c. seq. ī fi.

g ¶ Tāgētib⁹. causas electionum ⁊ prouisionū tangeret cū quereretur ad que pertineret electio vel prouisio: causas vsuraruȝ: cū peteꝶ relaxari iuramentum de illis soluendis: de iureiur. c. i.

h ¶ Ualeat. nō dicit debeat: per quod patet ꝙ potest iudex etiam contradicentibus partibus seruare iudiciarium ordinem in causis predictum. ff. ᵭ iudi. si qcq̄ de offi. delega. consuluit. nō sic in illis in quibus procedi debet: vt patet. ̄j. de v̄. sig. cōtingit in fi. per quod cōsulo. ꝙ in casibus in quibus dubitatur an constitutio ista locum habeat. de quibus. ̄s. nota. ⁊ similibus: iudex ad omne dubiuȝ tollendum seruet ordinem iudiciarium.

Quamuis sacris canonibus^m sit generaliter^n interdictum: ne quis episcopus iurisditionem^o in diocesi exerceat aliena: nos tamen episcopis^p qui a suis sedibus proteruia^q impiorum^r expulsi^s non audent propter metum persequētium^t in suis ciuitatibus uel diocesibus aut earuȝ^v parte aliqua residere nec iurisditionem ad se spectantem per se: vel per alium^x inibi^y exercere^z: ne iniuria in eorum expulsione ipsorum irrogata ecclesijs^⁊ hoc pretextu remaneat impunita durimus indulgendum^? vt in

i ¶ Et figura. quid importent hec verba determinat pre. constitutio spālis. ̄j. de ver. si. que summe fuit necessaria pp istaȝ vt ibi no. in glo.

k ¶ Presentia. concor. ᵭ offi. lega. c. pe. in fi. lib. vi. ad idem. C. de sacrosan. eccle. sancim⁹. i. ⁊. ii. ⁊. l. vlt. in fi. C. de transac. l. vlt. in prin.

l ¶ Pendentia. concor. ̄j. de sequestra. pos. c. i. ᵭ proba. c. i. ᵭ re iudi. c. i. ᵭ sentē. ex. c. i. in fi. fuit autem hoc dictum de pēdētibus per appellationem: quia quo ad illa nō sufficeret v̄bum p̄sentia. per id quod no. in pre. l. sancimus in fin. ⁊ propterea que no. ̄s. de elec. licet canon. ⁊ que no. compo. de ↄsti. cognoscentes que quasi ad lr̄am ponit Guil. in spec. de app. §. de officio. ver. sȝ quid si dū causa Dato tamen ꝙ hec verba non fuissent expressa: quia tamen constitutio ista dat modum procedendi tantum de sui natura respiciebat pendentia quo ad faciēda ut no. in pre. decre. lȝ canon.

Quamuis. Primo statuit de processu faciendo contra expulsores consiliarios ⁊ fautores. Secūdo de iurisditiōe alias īter subditos exercēda. Tertio ᵭ licētia diocesanorū petēda. Quarto ᵭ fide adhibēda v̄bo ipsorum episcopoꝝ. Quinto de suffragio vicinorū episcoporū. Sexto protestaꝶ de iure presidentium locis: vbi tales episcopi iurisditionem exercēt. Secūda ibi eisdem. Tertia ibi volum⁹. Quarta ibi sane. Quinta ibi eorūdem. Sexta ibi p p̄missa. Et qr in vieñ. concilio plures erāt episcopi a suis sedibus expulsi ⁊ maxime italici: vt mediolaneñ. ⁊ viceñ. ⁊ aliqui alij illis instantibus fuit hec constitutio promulgata.

m ¶ Canonib⁹. ix. q. ij. eporū ⁊ duob⁹. c. se. vij. q. i. placuit. ij. ⁊. c. se. ⁊ no. p generali allegatione de quo dixi de coha. de. ⁊ mu. vestra.

n ¶ Generaliter. ut clarius patet exceptio premittit regulaȝ generalem. si. ut li. nō cōtestata. quoniam in p̄n.

o ¶ Jurisditionem. contentiosam: de illa que consistit in excōmunicando ⁊ absoluendo ⁊ in collatione beneficiorū ⁊ delegatione causarum dic ut no. de of. ᵭleg. nouit. Celebrare potest etiam ibi cuȝ altari viatico de priuileg. c. fi. li. vi. Sed an cum pontificalibus. dicam. ̄j. ᵭ priuile. c. ii.

p ¶ Episcopis. secus de inferioribus. In electis tamen confirmatis idem puto ᵭ elec. trāsmissam. ᵭ trāsac. c. i. ⁊. ij.

q ¶ Proteruia. i. crudelitate vel terribilitate. in grecismo versus. Improbus ē aliqs verbis factisqȝ proteruus.

r ¶ Impiorum. etiam fidelium: de istorum pena. ̄j. ᵭ penis. si quis suadente.

s ¶ Expulsi. vij. q. i. pastoralis. ⁊. c. sciscitaris. iij. q. vi. hoc quippe. xvij. q. iiij. si quis deinceps.

t ¶ Persequentiuȝ. quando persecutionem fugere liceat necne plene in tex. ⁊ in glo. vij. q. i. §. hoc tunc. ᵭ renun. nisi. §. propter maliciaȝ.

u ¶ Aut earum parte. quia nomine partis continetꝶ dimidia. ᵭ deci. c. ij. §. i. li. vi. cum concor. ne aliquis crederet hic sic sumi: ideo subdit aliqua. Si ergo ī aliqua etiaȝ minima particula diocesis proprie secure morari ⁊ procedere potest: ñ est locus constitutioni per hāc litteram: statur tamē ipsius assertiōi super hoc: ut sequtur. ̄j. quid si in aliquo loco dioce. sue tamen exēpto securus manere ⁊ procedere posset: ⁊ ibi ᵭ facto recipiꝶ: queritur an possit ibi sedere pro tribunali: videꝶ ꝙ nō. xviij. q. ij. luminoso. ᵭ of. or. cum episcopus. li. vi. pro ⁊ cōtra. ̄j. de priui leg. c. ij. Dico per hanc lr̄am ⁊ per pre. c. luminoso. ad fi. ibi nisi ab abbate ⁊c. ꝙ ex quo ibi recipiꝶ ibi sedere poterit. Nam si hec constitutio dat sibi licētiā sedēdi in loco nō subdito alterius diocesis fortius in non subdito sue dioce. qui etiaȝ ad aliqua subditus est: ut in pre. ᵭcre. ij. ̄j. de priuile. ⁊ tunc per hanc litteram sedere nō poterit in alia dio.

x ¶ Per alium. ergo si per aliū potest in ꝓpria: nō procedet in aliena.

y ¶ Inibi. in aliqua parte dioce. proprie.

z ¶ Exercere. cōtra illos. ̄j. §. sane.

⁊ ¶ Ecclesijs. quasi īnuat episcopum iniuriam ecclesie vindicare posse. sed non propriam. ᵭ hoc. ij. questione. vij. si quis ergo. ⁊. c. si quis ab episcopo supra de maledi. capitulo primo: ᵭ penis romana. libro. vi. ⁊ per Inno. de verborum significatione. c. ex parte.

? ¶ Indulgendum. olim. n. hoc non licebat: vnde dixit Alcen. de ꝓcurato. petitio in fi. i. glo. ꝙ episcopus expulsus nō possidens iurisditionem exerceꝶ nō poterat. allega. xi. q. i. si qsquam. ᵭ cōse. di. i. hoc ergo. facit quod post cū scripsi g filij sint legi. per venerabilem. §. rōnis. super v̄bo loco.